

Savner
mer skryt

HELG side 20-21

Nils Fredrik
Wisløff

Knutenes
forfatter

KULTUR side 32-33

Johan L.
Petersen

Budstikka

LØRDAG 14. NOVEMBER 2015 UKE 46 NR. 265 118. ÅRGANG LØSSALG KR. 25,- www.budstikka.no

DET ER VALG AV MEGLER SOM AVGJØR
PRISEN DU FÅR FOR BOLIGEN DIN.

Proaktiv Bolig- og prosjektmegling,
tlf: 47 68 44 00

PROAKTIV
Eiendomsmegling

– Vi må gå overens
på russebussen

NYBRET side 4-5

Ida Birkeland (tv.), Ingrid Breistøl og Helene Sofie Schøyen

Borgen-
rapporten
traff kun
de etnisk
norske

NYHETER side 8-9

Restaurantanmeldelse:
The Local treffer

HELG side 22-23

Brett opp!

Bedre mestring,
mer motivasjon og bedre
tilpasning for alle elever på sitt nivå.
Nå utvider Bærum nettbrettsatsingen
til ti nye skoler.

HELG side 13-17

IPAD-SKOLE: Mia Forszewska, Casper Gjems Amundsen og klassekameratene i 3c ved Grav skole har ukeprøve på nettbrett.

FOTO: TRINE JØDAL

NATURFAG: – Hvilke farge er det på bladene? Hva lukter det? Elevene i klasse 3c på Grav barneskole bruker nettbrettene når de lærer om «løvtrærnes livssyklus». Etter å ha tatt bilder av trærne i skolegården

– Elevene mestrer

Etter snart ett år med nettbrett til alle elever og lærere ved fem skoler i Bærum er responsen overstrømmende.

BEDRE MESTRING, MER MOTIVASJON og bedre tilpassing til alle elever på sitt nivå. Umiddelbar tilbakemelding og morsommere undervisning.

Det er noen av funnene i den første evalueringen av Bærum kommunes pionérprosjekt «Digital skolehverdag», der 1.600 elever har brukt iPad som sitt primære læremiddel hver dag i alle fag siden januar 2015. Den ferske rapporten viser erfaringene så langt med at alle elever og lærere på alle trinn ved barne- og ung-

domsskolene Bekkestua, Grav, Jong, Gjøttum og Vøyenenga har fått hvert sitt nettbrett til bruk på skolen og hjemme. Prosjektet får definitivt tomme opp. Ytterligere ti Bærum-skoler logger seg på den unike nettbrettsatsingen i januar.

ELEVENE I KLASSE 3C ved Grav skole ser ikke ut til å bry seg om at det de gjør med iPad i og utenfor klasserommet følges med argusøyne av skolesjefer som grubler på hvor den digitale skoleveien bør gå. Akkurat denne blygrå novemberdagen har klassen tatt nettbrettene ut i skolegården for å lære om «løvtrærnes livssyklus».

– Har dere luktet på treet?

Lærer Ragnhild Heiberg Sommerschild dirigerer 8-åringene nærmere ett av de store tuntrærne. Den tunge himmelen subber trekronene, de tøffeste guttene har gåsehud nedefor T-skjorteermet.

”Jeg jobber mye mer, det er mer gøy enn tidligere.

ELEV, 4. KLASSE

– Det lukter helt vanlig.
– Hva er «vanlig»? Dere må beskrive litt mer enn bare «vanlig».

En tynn guttefinger piller av et stykke bark, gnir vekk restene av mold og mose på buksen.

– Det lukter natur og mose. Og litt vått.

Ragnhild nikker.

– Forrige gang vi var ute var det fortsatt mange blader igjen på trærne. Hvordan ser det ut nå? Har dere mange nok bilder? Vi trenger minst fire bilder?

Barna betrakter trærne gjennom skjermene. Knipser bilder av rynkete bark, svarte grener og råtne blader på bakken. Taster drevent på skjermene og legger bildene i riktig program, «Bookcreator». Ingen faller for fristelsen til å ta bilde av grimaser eller bustete bakhoder.

– Dere, nå begynner det å regne, så vi tar med «paddene» inn igjen, sier Ragnhild.

med nettbrettet, taster Eva Skagen Sæverås og Leah Marie Wagle inn svarene.

ALLE FOTO: TRINE JØDAL

HØSTEN GJENNOM EN SKJERM: Elevene har flere ganger vært ute for å ta bilder av trærne.

NETTBRETT FRA FØRSTE DAG

- Fem skoler i Bærum er valgt ut til å være med på et pilotprosjekt der elevene bruker nettbrett som ett av sine viktigste arbeidsverktøy, både hjemme og på skolen.
- Tre barneskoler er med: Bekkestua, Grav og Jong.
- To ungdomsskoler er med: Gjøttum og Vøyenenga.
- Alle 1.600 elever og ansatte ved de fem skolene har fått hvert sitt nettbrett til å bruke på skolen og hjemme. iPad-ene skal følge vanlige læreplaner og vurderes på vanlig måte.
- Innføringen av digital skolehverdag er ikke et it-prosjekt, men et tiltak for å gi forutsetninger og muligheter for bedre læring fremover.
- Prosjektet startet opp høsten 2014, aller først på Jong. Januar 2015 var alle de fem skolene i gang.
- Denne uken kommer iPad-prosjektets evalueringsrapport, som skal legge føringer for bruk av digitale verktøy i skolen fremover.

ALT PÅ ETT BRETT: Skolesef Siv Herikstad og rådmann Erik Kjeldstadli vil at alle elever skal få iPad.

VARIERT UNDERVISNING: – Læringsbrettene gir mulighet til å variere undervisningen så det blir mer moro. Det gir mer og bedre læring, mener lærer Ragnhild Heiberg Sommerschild.

mer med iPad

– Når dere kommer inn kan dere sette dere og svare på oppgavene. Og så har jeg lest inn en tekst om Treet Trym. Øretelefoner finner dere i skuffene deres.

– **JEG TROR IPAD SOM VERKTØY** kan legge til rette for læring på en annen og bedre måte enn verktøyene som finnes i dagens klasserom, sier Erik Kjeldstadli, rådmann i Bærum. Han legger ikke skjul på at det er krevende å lede skolen gjennom et digitalt landskap som ennå ikke finnes på kartet. Den grundige statusrapporten som nå er laget er etterlengtet.

– Vi er på leit etter en annen måte å jobbe på i skolen. Både elever og lærere står overfor et paradigmeskifte for å møte en digital skolehverdag i fremtiden. Det vi ser i den foreløpige evalueringen, gir meg troen på at iPad som hovedverktøy er en vei å gå videre på, sier Kjeld-

”Det er lettere å gjøre lekser og litt gøyere å lære.

ELEV, 7. KLASSE

stadli. Her er noen av funnene som overbeviser ham om å fortsette nettbrettsatsingen og skrote skolens pc-parker:

- Elevene er mer motiverte, mestrer mer, lærer raskere og føler seg flinkere i fag.
- Effektivt bruk av apper og internett uten tidkrevende pålogging sparer undervisningstid og skaper mer struktur.
- Gode muligheter for individuell tilpassing, både for elever som trenger mer tilrettelegging og talenter som trenger større utfordringer.
- Elevene lærer å bli mer kritiske til digitale kilder.
- Elever, lærere og foreldre er samlet sett svært positive til bruk av iPad som verktøy.

SÅ GODT FORNØYD er Kjeldstadli at han nå anbefaler politikerne i Bærum å utvide prosjektet med ytterligere ti skoler rett over nyttår. Hvilke

som skal med, blir bestemt i løpet av de nærmeste ukene.

Med tett oppfølging og forskning på 15 iPad-skoler er tanken at kommunen får godt nok grunnlag til å bestemme om Bærumsskolen skal ta i bruk iPad for absolutt alle elever og lærere i kommunen i løpet av tre år.

Rådmannen anslår at det koster om lag 1 million kroner per år å innføre nettbrett på en skole med rundt 400 elever.

– Du har bedt skolene om å kutte kostnader med mange millioner til neste år. Har Bærum råd til nettbrett til alle sine 16.000 elever?

– Vi har ikke regnestykket klart ennå. Men hvis økonomien tillater det og den samlede evalueringen fra de 15 skolene i pilotprosjektet fortsatt er overveiende positiv, er intensjonen at alle skoler blir inkludert i satsingen «Digital skolehverdag» i løpet av 2018. ▶

BEGJESTRET: Rektor May Gautier Gjerdskv ved Grav barneskole. FOTO: TRINE JØDAL

LEKSER PÅ BRETT: Casper Gjems Amundsen og pappa Marius gjør lekser hjemme. FOTO: KARL BRAANAAS

LYTTER TIL TEKST: Emmerense Holsen hører på en innlest tekst om «Treet Trym». FOTO: TRINE JØDAL

LUKEPRØVE: «Hva har vi i kroppen? Piano, orgel, organer eller orkester?» Casper Gjems Amundsen (f.v.), Mia Forsyzewska og resten av klasse 3c svarer dukker opp på tavlen i klasserommet etter 20 sekunder.

”Vi jobber raskere, skriver bedre og det er morsommere.

ELEV, 4. KLASSE

◀ **– DETTE ER EN STOR GAVE** både for elevene og personalet.

Rektor May Gautier Gjerdskv ved Grav barneskole sitter lett fremoverlent og forsøker å se avmålt positiv ut. I januar fikk alle skolens drøyt 600 elever, 40 lærere og 10 assistenter hvert sitt nettbrett.

– Hvilket ord skal du bruke når du skriver? Nettbrett? iPad? Læringsbrett? Jeg foretrekker læringsbrett. For meg er ikke nettet det viktigste, men læringen. Det er et verktøy. Ikke et mål. Vi har ikke lagt bort alle bøkene.

Det rykker i hendene. Hun sprekker opp i et bredt smil.

– Ble det for mye? Ble jeg for ivrig? Jeg forsøker å... men dette gir mersmak. Vi har elever som strever med lesing og som etterlyser leseleksen. Det har vi ikke opplevd før.

ET DIGITALT KVANTESPRANG, lovet den daværende skolesjefen i Bærum, Øyvind Wee, for tre år siden. Skolehverdagen i Bærum skulle bokstavelig talt komme på nett med den teknologiske utviklingen etter massive klager fra it-frustrerte elever, lærere og foresatte. Utdatert utstyr skulle erstattes og trege nettverk forbedres. I tillegg skulle nye pedagogiske muligheter testes ut. En av dem var nettbrettet, en liten datamaskin som kun består av en flat berøringsskjerm hvor alle funksjoner styres med fingertuppene.

– Vi trenger å finne ut mer om læringseffekten for elevene, sa Wee til Budstikka i august

2013. Ett drøyt år etter ble det storstilte prøveprosjektet satt i gang med politikernes velgjørelse. Nettbrett skulle brukes som fremste arbeidsverktøy både hjemme og på skolen, men elevene skulle følge vanlige læreplaner og vurderes på vanlig måte til tross for alternativ læremetode. Heftig debatt fulgte etter at Jong barneskole lærte elevene å finne bokstavene på tastaturet for elevene kunne skrive dem selv. Håndskriftens død, mente noen. Fra Jong ble det rapportert om 1.-klassinger som knekket lesekode rekordtidlig. Prosjektet rullet videre.

PÅ GRAV SKOLE BRUKES NETTBRETT nå i alle fag; matte, norsk, samfunnsfag, mat og helse. Den første undersøkelsen av iPad-prosjektet viser at nær syv av ti lærere bruker nettbrett i mer enn 60 prosent av undervisningen.

– Og i gymtimen. Da vi hadde om bevegelse på isen, valgte noen elever å lage en instruksjonsfilm, forteller rektoren.

– Hva er erfaringene så langt?

– Min erfaring her er at elevene er mye mer motiverte og aktive. De produserer mer, blant annet skrivning. De får brukt langt flere sider enn når de bare skriver med gråblyant.

I tillegg åpner nettbrettet for langt bedre muligheter for individuell tilpassing av undervisning og oppfølging, mener rektoren.

– Men ingen blir lykkelige av bare å ha en iPad. Man må ha tydelig klasseledelse, hvis ikke gjør barna noe helt annet.

På begynnelsen av året ble lærerne sendt på skolebenken i to dager for å lære om det nye hjelpemiddelet. Gjerdskv legger ikke skjul på at flere av lærerne var skeptiske før prosjektet ble dratt i gang.

– Dette har vært en kollektiv læringsreise. Skoler er gjerne veldig motstandsdyktige mot endringer, men her har de nye hjelpemidlene sørget for en vanvittig fart mot mer læring.

– LÆRERNE OG ELEVENE FORTJENER SKRYT. De har skjont at dette er et læringsverktøy som vi skal bruke for å tilføre undervisningen noe nytt. iPaden er ikke et mål i seg selv, sier Siv Herikstad, konstituert kommunalsjef for grunnskolen i Bærum. Hun understreker at det er for tidlig å evaluere prosjektet etter tradisjonelle målekriterier som trivsel og karakterer. Vurderinger og holdninger basert på spørreundersøkelser med lærere og foreldre, samt intervju med lærere og elever, legges til grunn i den omfattende gjennomgangen.

Skolesjefen forteller at det nye verktøyet stort sett er møtt med mye begeistring og entusiasme. Men også spørsmål, bekymringer og utfordringer.

Rapporten fastslår at enkelte lærere klager over at elever bruker nettbrettene til å spille og være på sosiale medier i undervisningstiden. Noen foreldre bekymrer seg for at det ikke er like lett å se hva barna driver med på skolen. Andre for at barna bruker nettbrett for mye –

å repetisjonsspørsmål ved hjelp av nettbrettene. Riktig svar

FOTO: TRINE JØDAL

JONG-START: Rektor Frode Sømme delte ut nettbrett til Charlotte Sena Bratterud (t.v.), Frida Røsholdt-Flovik og alle andre Jong-elever i fjor. FOTO: KARL BRAANAAS

BRETTKURS FOR FORELDRE: Silvia Ø. Greff (t.v.), Bente Kristin Hopsnes og Anne Katrine Flornes på app-kurs ved Bekkestua skole i april. FOTO: TORE GURIBY

DETTE MENER 8 AV 10 LÆRERE:

- iPad gjør elevene mer motiverte, de skriver og leser mer, deler mer og blir mer aktive i klassen.
- iPad legger bedre til rette for tilpasset opplæring for alle elever uavhengig av mestringsnivå.
- iPad gjør elevene mer selvstendige, effektive, kreative og kildeskritiske. Mer samarbeid og faglig utforskning.
- Er selv trygge på iPaden, har god oversikt over funksjonene, varierer undervisningen mer og deler kunnskap med kolleger og elever.

DETTE MENER FORELDRENE:

- Mitt barn mestrer bruk av iPad i skolen, mener 9 av 10 foreldre.
- Jeg har nok kunnskap til å hjelpe barnet mitt med lekser på iPaden, mener 8 av 10 foreldre.
- Jeg har fått tilstrekkelig informasjon om bruk av iPad i skolen, mener 8 av 10 foreldre.
- Jeg forstår hvordan skolen benytter iPad i læringsarbeidet, mener 8 av 10 foreldre.
- Kilde: Rapporten «Digital skolehverdag», Bærum kommune 2015

gjerne i stedet for å være sammen med venner hjemme og i friminutt. Mange er opptatt av personvern og digital dømmekraft. Hvem som har ansvar hvis brettet går i stykker? Kan elevene få hodepine og nakkesmerter ved å stirre for mye på skjerm? Det kommer frem at teknologien ikke alltid fungerer: trådløst nett forsvinner og id-trøbel oppstår.

– **ELEVENS LÆRING** handler i bunn og grunn om innholdet i og kvaliteten på undervisningen, ikke hvilken teknologi som benyttes. Selve nettbrettet bidrar like mye, eller lite om du vil, til læring som blyanten eller kalkulatoren, sier forsker Petter Kongsgården ved Høgskolen i Telemark. Han har vært med på å analysere iPad-prosjektet sammen med Bærum kommunes egne folk.

Rapporten viser at skepsisen er liten i forhold til begeistringen: Så mange som åtte av ti lærere er overveiende positive til iPad-prosjektet.

– Mestring og indre motivasjon er veldig viktig for hva eleven faktisk lærer. En annen stor fordel er at arbeidet til eleven blir mer transparent for læreren med nettbrett, de kan få verdifull vurdering underveis, sier Kongsgården, som mener det er avgjørende å ha

teknologi tilgjengelig når du selv planlegger behovet, ikke bare en sjelden gang iblant. Han er spent på å forske videre på om iPad-elevne faktisk vil prestere bedre faglig.

– Vi kan ikke snu teknologien, jeg tror det er riktig for Bærumsskolen å ta i bruk iPad. Men det er mange interessante problemstillinger å ta tak i, sier skoleforskeren og ramser opp: Mister elevene noe av dybde- og breddeforståelse ved å google raskt frem til et svar i stedet for å se sammenhengen i læreboken? Elevene har allerede digital kompetanse, henger lærerne med? Klarer skolen å ha fokus på læring, og ikke underholdning og fascinerende muligheter? Hvilken betydning får mindre bruk av håndskrift?

Skolesjefen er ikke med på at elevene er gjort til prøvekaniner.

– Men vi er ikke blinde for at det er en stor debatt om barn og data. Nå får vi gjøre våre erfaringer, være både positive og kritiske til nybrottsarbeidet. Jeg er stolt av at Bærum tør å sette i gang et pionérprosjekt for å ruste barna våre for fremtiden, sier Herikstad.

PÅ JAR ER Casper Gjems Amundsen (8) og pappa Marius i gang med lekse. På spisebordet ligger et bløtt pennal

med rakettmønster og en svart iPad. På lekseplanene er det listet opp både leselektse, skrivelektse og oppgaver i naturfag, noen skal gjøres elektronisk andre på papir.

– Før jobbet vi bare i lekseboken, men det var kjedelig. Det er bedre nå. Det er enklere å regne. Og så er det mange forskjellige apper, for eksempel denne.

Casper trykker frem en tallinje. – Oi ... se nå. Figuren ble symmetrisk. – Ulempen med nettbrett at barna kan surfe seg helt vekk hvis foreldrene ikke følger med. Vi gjør alltid lekse sammen, sier pappa Marius.

Med nettbrett både på skolen og hjemme kan det bli mye skjermtid. Derfor har de regler. Skolens nettbrett er bare til skolearbeid. Spilling må gjøres på andre plattformer og maks en time om dagen – hvis han ikke heller vil se på tv.

– Jeg har ikke noe negativt å si om nettbrett på skolen, men synes det er greit med en balanse mellom det gamle og det nye. Det er greit å ha muligheten til å skrive og uttrykke seg på vanlig måte uten å måtte gå veien gjennom maskiner og stavekontroll.

Trude Blåsmo og Kine Thorsen
trude.blasmo@budstikka.no

Dette mener elevene

”Det er gøyere med matte. Bokstavene blir penere, lettere å forstå.

2. KLASSE

”Undervisningen blir lagt til rette for alle sammen på en bedre måte.

UNGDOMSSKOLE

”Det kan være lettere å bli distraherert under skolearbeidet.

UNGDOMSSKOLE

”Jeg får gjort mye mer, fordi det er lettere å skrive på iPad og det er lettere å finne informasjon.

UNGDOMSSKOLE

”Vi får raskere tilbakemelding på det arbeidet vi har gjort.

UNGDOMSSKOLE

”Appen vi bruker mest på skolen heter Showbie. Det er utrolig enkelt.

UNGDOMSSKOLE

”Man merker noen dager at man kan bli litt sliten i hodet.

UNGDOMSSKOLE

”Det blir ekte bokstaver og jeg kan viske vekk alt uten at det blir stygt.

2. KLASSE

”Noen ganger funker ikke ting, oppdateringer må gjøres.

2. TRINN

”Det kan være en utfordring å huske iPaden hver dag, (...) og du må huske å ha nok strøm.

UNGDOMSSKOLE